

Faktaruta: Skillnader mellan Skandinaviens tre *Pipistrellus*-arter.

Pipistrellens *Pipistrellus pipistrellus* frekvens (tonläget för den starkaste delen av sonarpulsens avslutning) ligger i medeltal kring 45 kHz medan dvärgfladdermusens *Pipistrellus pygmaeus* ligger vid 55 kHz. Trollfladdermusens *Pipistrellus nathusii* ligger vid eller strax under 40 kHz. Arternas frekvenser överlappar dock, speciellt mellan trollfladdermus och pipistrell. Har man många individer från en koloni är det inga problem att använda frekvenserna. Hos trollfladdermus som jagar i typisk miljö, högstammiga trädbestånd med stora gläntor, kan ljudrytmen (långsammare takt med ofta återkommande längre luckor) lätt användas för att skilja den från pipistrell (oavbrutet snabbt smattrande som hos dvärgfladdermus). Enstaka trollfladdermöss och pipistreller i överlappningsområdet, t.ex. vid 43 kHz, som passerar under transportflygning eller migration får man ofta lämna obestämda. Trollfladdermusen är lätt att urskilja när man får höra hanens revirlåten som har en avslutande drill med stigande tonläge. Morfologiskt kan man känna igen trollfladdermus, som är något större än de andra, bl.a. genom att femte fingrets längd (vid vingens bredaste ställe) är minst 42 mm (hanar) och minst 43 mm (honor). För att skilja dvärgfladdermus och pipistrell har föreslagits att man jämför längden hos tredje fingrets två yttersta leder, phalanx 2 och 3 (vid vingspetsen). Dessa leder är ungefär lika långa hos dvärgfladdermusen medan den yttersta (phalanx 3) oftast är tydligt kortare hos pipistrellen. Morfologin är variabel och något osäker medan DNA-test och ljud från flygande djur anses säkrare. För detaljer och referenser se Ahlén & Baagøe (2001).

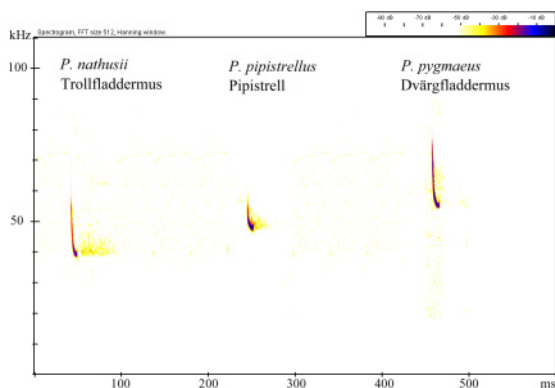

Fig. 1. Enskilda sonarpulser från trollfladdermus (40 kHz), pipistrell (45 kHz) och dvärgfladdermus (55 kHz).

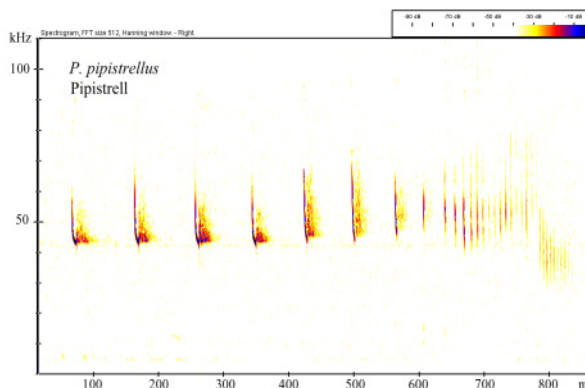

Fig. 2. Pipistrellens sonarpulser följda av fångstljud med accelererande pulser och avslutande surr ("buzz").

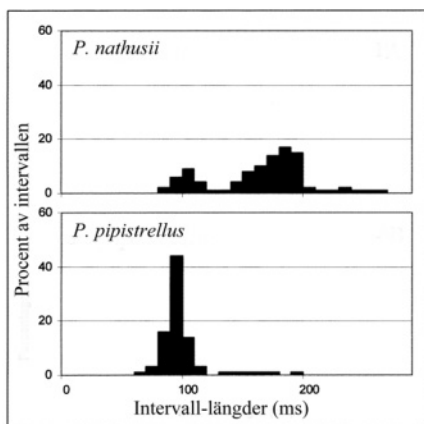

Fig. 3. (vänster). Rytmdiagram för jagande trollfladdermus och pipistrell. De frekventa långa intervallen är karakteristiska för trollfladdermusen.

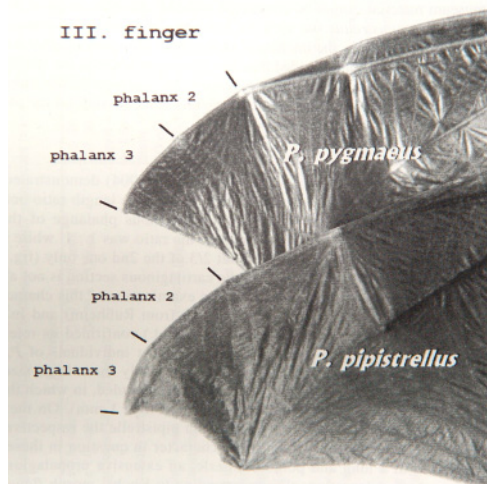

Fig. 4 (höger). Vingspetsar hos dvärgfladdermus och pipistrell (från Häussler et al. 2000).

Sammanställt av Ingemar Ahlén och Hans J. Baagøe 2004-09-12.